

ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks liksom övriga aktuella motionsyrkanden.

3. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Vänsterpartiet föreslår i sin reservation.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3170 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och

avslår proposition 2020/21:1 finansplanen punkt 1 och motionerna

2020/21:3128 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:3422 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M) yrkande 1 och

2020/21:3530 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

I Vänsterpartiets budgetmotion, Vägen ut ur krisen – en plan för jämlikhet och grön omställning, presenterar vi omfattande satsningar på välfärden och ett reformerat skattesystem i syfte att öka jämlikheten genom omfördelning och skapa förutsättningar för att lyckas med den gröna omställningen. När var och en gör saker för sig, utan hänsyn till att våra liv är sammanbundna i ett samhälle, drar de rika ifrån, välfärden kollapsar och klimatet havererar. Men när vi gör saker tillsammans blir det bättre för oss alla, då kan vi stärka välfärden, öka friheten för de allra flesta, skapa rättvisa och jämlikhet samt lyckas med den nödvändiga omställningen.

I förra årets budgetproposition valde regeringen att lägga miljardbelopp på att skattesubventionera hushållsnära tjänster, köksrenoveringar och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare, i stället för att satsa på att säkra välfärdens långsiktiga finansiering eller stärka produktivitetstillväxten i den svenska ekonomin. I årets budgetproposition tar regeringen dessvärre den här politiken till en ny nivå. När regeringen prioriterar de rika framför att ta tag i de växande klyftorna så väljer Vänsterpartiet en annan väg.

Vänsterpartiet vill ha ett jämlikt, hållbart och rättvist samhälle. Vi satsar på att minska klyftorna och på att stärka den generella välfärden. Våra satsningar är centrala för ett jämlikare samhälle. Mycket av de pengar vi lägger går till välfärden i syfte att skapa bättre kvalitet, bättre arbetsvillkor, fler arbetstillfällen och inte minst – en välfärd som omfattar fler. Vänsterpartiets plan för ett jämlikt samhälle och en grön omställning sätter därmed de

ekonomiskt mest utsatta, välfärden samt miljön och klimatet i fokus. Vi avsätter ca 70 miljarder kronor mer än regeringen på reformer som syftar till att bygga ett robust, hållbart och rättvist samhälle för alla. Vänsterpartiet har samma finansiella sparande som regeringen vilket innebär att de reformer vi tillskjuter är finansierade via ökade skatteinkomster som höginkomsttagare och personer med stora förmögenheter och kapitalinkomster får bära.

Sverige är bättre rustat än många andra länder att möta konsekvenserna av coronapandemins spridning, men de senaste årtiondenas privatiseringar och nedskärningar i välfärden samt nedmonteringen av trygghetssystemen har avsevärt försämrat förutsättningarna att hantera kriser på ett bra och robust sätt. Ett robust samhälle med en stark välfärd som garanterar ekonomisk trygghet vid sjukdom och arbetslöshet, med en välfungerande och välfinansierad sjukvård och äldreomsorg är bättre rustat att möta såväl konsekvenserna av coronavirusets spridning som andra kriser.

De ekonomiskt utsatta i det svenska samhället har blivit allt fler, samtidigt som den ekonomiska eliten har fått det allt bättre. Ojämligheten och vidgade ekonomiska klyftor är ett stort samhällsproblem. En viktig orsak till de ökade klyftorna är hur det svenska skattesystemet utvecklats och det behövs en radikal omläggning av den ekonomiska politiken och av skattepolitiken. Beskattningen av kapital, förmögenhet, arv, gåvor och fastigheter behöver öka liksom progressiviteten i inkomstskatten. De höjda skatterna bör finansiera satsningar på välfärden, socialförsäkringarna, bostads- och infrastrukturen samt sänkt skatt för låginkomsttagare.

Det är en självklarhet att pengar som är avsatta för att finansiera den gemensamma välfärden ska gå till människor som behöver stöd och hjälp och inte till kommersiella bolag som etablerat sig i välfärdssektorn. Vinstjakten inom välfärden måste motverkas och den modell för vinstbegränsning som föreslogs i proposition 2017/18:159 Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom socialtjänsten, assistansersättningen och skollagsreglerad verksamhet behöver införas.

Den svenska sjukförsäkringen bygger på att personer som drabbas av sjukdom ska ha en rimlig ekonomisk situation även i fortsättningen. Garantinivåerna i sjuk- och aktivitetsersättningen behöver därför höjas och karensavdraget slopas permanent. Dessutom bör bostadstillägget stärkas. Dessutom behövs ett kraftigare högkostnadsskydd införas i tandvården.

Alla människor ska ha möjlighet att leva på sin pension. Till dess att ett nytt pensionssystem har tagits fram behöver det befintliga systemet förbättras och bl.a. garantipensionen höjas kraftigt.

En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet vid arbetslöshet är en central del av den svenska arbetsmarknadsmodellen och avgörande för den enskildes trygghet och handlingsutrymme. Höjningen av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet bör därför permanentas och lättnaden i arbetslöshetsförsäkringens arbetsvillkor behållas. Riksnormen för ekonomiskt bistånd bör dessutom höjas liksom den bidragsgrundande inkomstgränsen i bostadsbidraget.

De ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin är stora och det mest oroande är utvecklingen på arbetsmarknaden. All politik måste inriktas på att så snabbt som möjligt vända utvecklingen på arbetsmarknaden och pressa tillbaka arbetslösheten. Det förutsätter att Arbetsförmedlingen behålls i offentlig regi och tilldelas höjda anslag. Utöver traditionell arbetsmarknadsutbildning bör Arbetsförmedlingen även få utökade möjligheter att hänvisa arbetssökande till utbildningar inom det reguljära utbildningssystemet och med bibehållen arbetsmarknadspolitisk ersättning.

Den ekonomiska krisen slår hårt mot landets kommuner och regioner, dels i form av fallande skatteunderlag, dels i form av stigande kostnader. Kommuner och regioner ska inte bara klara den dagsaktuella situationen utan måste ges förutsättningar att på sikt bygga välfärden starkare. För att förbättra och stärka kvaliteten i välfärden krävs stora utbildningsinsatser, förbättrade arbetsvillkor för de anställda och fler personer som arbetar inom skola, vård och omsorg. Det krävs därför betydande resurstillskott till kommuner och regioner. Dessutom behöver små kommuner, dvs. gles- och landsbygdskommuner, kompenseras med ökade statsbidrag för att jämna ut de regionala skillnaderna i kommunalskatt.

Samtidigt som coronakrisen pågår har världen och Sverige under lång tid befunnit sig i en klimatkris. Återhämtningspolitiken måste bli hållbar. Bland annat måste järnvägens och kollektivtrafikens konkurrenskraft stärkas och transporteffektiviteten i samhället förbättras. Stödet för utbyggnad av fiberband på landsbygden behöver förstärkas, eftersom en ökad digitalisering minskar de fysiska transportbehoven.

Det behövs dessutom en grön investeringsplan för framtiden. Planen måste omfatta betydande statliga investeringar under de kommande åren för att skapa jobb, möta nödvändiga behov och ställa om för klimatet. Investeringsplanen behöver innehålla satsningar på grön omställning, bostadsbyggande, infrastruktur, energieffektivisering och ny teknik för att ställa om ekonomin i en mer klimatvänlig riktning. För att underlätta omställningen bör Sverige före 2022 även inrätta en grön statlig investeringsbank där stora och små företag kan låna pengar för gröna investeringar till låg ränta.

Jag tillstyrker sammanfattningsvis motion 2020/21:3170 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) med Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens förslag till riktlinjer avstyrks liksom övriga aktuella motionsyrkanden.